

KONTRAFAGOT'UN ORKESTRA İÇERİSİNDEKİ KULLANIMI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Hüseyin Onur Üzülmez

Öğr. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Ankara Devlet Konservatuvarı Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı, ouzulmez@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4229-7039

Üzülmez, Hüseyin Onur. "Kontrafagot'un Orkestra İçerisindeki Kullanımı Üzerine Bir İnceleme". idil, 79 (2021 Mart): s. 455-462. doi: 10.7816/idil-10-79-07

Öz

Kontrafagot¹, orkestra içerisinde gizli kalmış bir enstrümandır. Ancak kontrafagot sadece armoniyi destekleyen bir öge olmaktan çıkmış ve besteciler için eserlerinde farklı bir renk aracı olmaya başlamıştır. Türk ve yabancı besteciler kimi zaman kontrafagota çekinerek yaklaşmış ve onu eserlerinde hiç kullanmamış veya kısa süreli kullanmayı tercih etmişlerdir. Tarihsel gelişim sürecinde kontrafagot ön plana çıkmaya başlar ve besteciler tarafından daha çok tercih edilir. Farklı ses bölgelerinden değişik ses renkleri elde edilir ve bazı çalım teknikleri ile bu çeşitlilik artırılabilir. Bu çalışmada, kontrafagotun kullanımı için gerekli güncel bilgiler kısaca verilmiş, orkestra içerisindeki kullanımı hakkında besteciler ve ilgililere yol gösterici olması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kontrafagot, orkestra, bestecilik, müzik

Makale Bilgisi:

Geliş: 2 Ocak 2021

Düzeltilme: 19 Şubat 2021

Kabul: 3 Mart 2021

¹ İngilizce adı contrabassoon olan enstrüman adı Türkçe'de iki farklı şekilde kullanıldığı görülmektedir. Bunlar kontrafagot ve kontrfagot şeklindedir. Bu çalışmada ise Ertuğrul Sevsay'ın Orkestrasyon kitabında 94. sayfada ve Mehmet Nemutlu'nun çevirisini yaptığı Otto Karolyi'nin Müziğe Giriş kitabında 155. sayfada kullandıkları biçim tercih edilmiştir.

Giriş

Kontrafagot gelişen çok sesli müzik ile orkestra içerisinde geçmişte diğer bas enstrümanlara destek olması amacıyla kullanılmış bir enstrümandır. Ancak zaman içerisinde evrim geçiren bu enstrüman, besteciler için kendilerini ifade edebilecekleri karakteristik ve betimsel bir enstrüman olmaya başlar. 17. yüzyıl sonlarında orkestra içerisinde kullanılmaya başlanmış, dönem müziklerinde sürekli kullanılmamış ve kısa pasajlarda duyulmuştur. Zamanla L. van Beethoven (1770-1827), J. Brahms (1833-1897), D. Shostakovich (1906-1975) gibi bilinen birçok besteci eserlerinde sololar yazarak müziklerinde ön plana çıkarmışlardır. Türkiye’de ise U. C. Erkin (1906-1972), F. Tüzün (1929-1977), A. A. Saygun (1907-1991) gibi bestecilerimiz kontrafagota eserlerinde sıklıkla yer vermişlerdir. Enstrümanda her ses bölgesinin kendine göre bir yazım ve çalım tekniği vardır. Fiziki yapısı gereği diğer tahta nefesli enstrümanlardan büyük olması ve bakır nefeslilerden farklı olarak elde edilen seslerin farklı deliklerden çıkması, kontrafagotta her ses bölgesinden değişik ses renklerinin elde edilmesine olanak tanır.

Kontrafagot

Kontrafagot farklı ülkelerde ve farklı formlarda ortaya çıkmış, farklı isimlere sahip olmuştur. Farklı formlara sahip olması, yazılan eserde doğru entonasyona sahip olmayışı veya ihtiyaç duyulan sesi elde edebilecek teknik yeterliliğe sahip olmaması gibi sebeplerdir. Yazılan eserlerde ihtiyaca göre çalan kişi veya enstrüman yapımcıları tarafından değişikliklere uğramıştır. Kamış ve kontrafagot arasında bulunan metal es borusu farklı uzunluklara sahiptir. Bu boru titreşimin ilk olduğu yer olup, farklı materyallere sahip borular ile ses rengi değiştirilebilir. Ayrıca değişik uzunluklardaki borular ile kontrafagotun entonasyonu için çalıcı farklı tercihlerde bulunabilir. Yine de entonasyon için es borusunun değiştirilmesi gerekli değildir. Çünkü es borusu ile enstrümanın ağaç bölümü arasında bulunan bir başka borunun altında hareketli bir ek parça mevcuttur. Bu parça yukarı ve aşağı yönlü hareket ettirilerek entonasyon ayarlanabilir.

Kaliteli bir ses elde etmek için gelişmiş bir diyafram kasına ihtiyaç vardır. Genellikle çalıcılar rahat kamışlar tercih etse de kamışın dirençli olması elde edilecek ses renginin koyu olması ile doğru orantılıdır.

Bugün güncel ve en modern haliyle kontrafagot ortalama 7 kg ağırlığa sahiptir. Farklı boyutlardaki yedi ağaç tüpten oluşan (kalak bağlantısı yapılan u şeklindeki bağlantı bölümü ahşap yerine metal olabilir) ve vidalarla sabitlenmiş enstrümanın tamamı ortada yer alan bir taşıma deliğine sahiptir. Toplamda 27 adet perdeye sahiptir ve modern kontrafagotlarda bu perdelerden hiçbirisi parmak ile direkt olarak deliği kapatılarak çalınmaz. (Üzülmez, 2021: 10)

Bazı üreticiler, geçmişte kontrafagotu eserdeki kullanım ihtiyacına göre ek bir boru kullanarak uzatmış ve la sesini elde etmişlerdir. Buna karşın zaten ağır ve taşınması riskli kontrafagot, bu ek boru la sesi kullanılmayacaksa sökülerek sahnede daha hafif halde taşınabilir. “Hatta kontrafagota daha fazla eklenen uzantı örnekleri R. Strauss’un (1864-1949) notalarında bulunabilir.” (Dubins, 2007: 35) “Beklendiği gibi kontrafagot hem görsel hem de işitsel olarak hantal bir enstrümandır. Aslında boyutu büyük olduğu için performans sırasında zemine konulmalıdır.” (Kennan, 1972: 97) Bu ağır enstrüman üzerinde bulunan ve ana gövdeye birden fazla vida ile sabitlenmiş bir aparat, istenirse taşıma kolaylığı sağlaması için yapılmış olup, fagotta kullanılan boyun veya sırt askısıyla da enstrüman taşınabilir.

Tarihçe

Kontrafagot 17. yüzyıl. sonlarında orkestra içerisinde görülmeye başlar. Ancak o yıllarda eğer orkestra enstrümana sahip ise eser yazılmış ve kullanılmıştır. “Kontrafagotun kayıt altına alınmış ilk kullanımı 1727 yılında G. F. Haendel’in (1685-1759) Hymn for the Coronation eseridir. 4.88cm yüksekliğindeki kontrafagot G. F. Haendel’in isteği üzerine flüt yapımcısı olan Stansby tarafından bu eserde kullanılması üzerine istenmiştir.” (Üzülmez, 2021: 7) Ancak bu enstrüman entonasyon bozukluğu ve zor çalınmasından dolayı kullanılmamış ve 1739 yılında Thomas Stanesby junior tarafından yeniden yapılmıştır (Langwill, 1967’den aktaran Roud, 2011, s. 6).

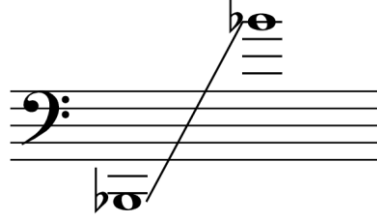

Resim 1. Thomas Stansby (E-kaynak)

Stansby yaptığı bu kontrafagotu form olarak fagota benzer yapmıştır. Birçok ülkede yapılan yapım çalışmalarında, kontrafagot değişik formlarda ve materyallerde yapılmış olarak karşımıza çıkar. Bu enstrümanlardan bazıları; sarrusophone, Johann Stehle yapımı metal kontrafagot, laviatur-contrafagott, tritonikon, Cerveny yapımı metal kontrafagot, contrebasse-a-anche, mullerphone, Haseneier yapımı contrabassophone'dur. "Üretimin aşırı zorlukları, Avrupa'da kullanımda olan standart bir enstrüman bulunmamasına neden olmuştur." (Forsyth, 1914: 247) Bazı araştırmalar 1782 yılında Belçika'da dört nesil boyunca enstrüman yapımcısı olan Tuerlinckx ailesinin başarılı bir kontrafagot yaptıklarını göstermektedir. Almanya ve Avusturya'da ise kontrafagotun nadir olsa da kullanıldığını W. A. Mozart (1756-1791), F. Schubert (1797-1828), J. Haydn (1732-1809) ve L. van Beethoven'ın partiyonlarında görmekteyiz. "Beethoven kontrafagotu kullanana kadar Almanya dışında popüler olduğunu söyleyemeyiz." (Forsyth, 1914: 247) Fransa'da kontrafagot 1822'de ilk olarak I. Nicolo'nun (1775-1818) Aladin ou la Lampe merveilleuse eserinde önemli bir yere sahip olarak sahne aldı. Bu eserde kullanılmasının üç yıl sonrasında ise kontrafagot askeri bandolarda da yer almaya başladı. W. Heckel birbirine paralel üç tüpü iki "u" şeklinde bağlantı ile birleştirerek günümüzde de kullanılan kontrafagot formunu 1876 yılında elde etmiş, zaman içerisinde geliştiren üretici olmuştur. Günümüzde kontrafagot toplamda dört tüpün birleştirilmesinden oluşur. W. Heckel yaptığı çalışmalar ile bugün kontrafagotu küçük farklılıklar olsa da fagot parmak pozisyonları ile çalınabilir hale getiren firmadır.

Bestecilikte kullanımı

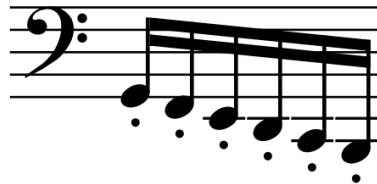
Öğrenci orkestrası, amatör veya düşük bütçeli orkestralar kontrafagota sahip olamadıkları için kimi zaman kontrafagot partisi seslendirilmeden veya eseri fagot ile (mümkünse bir oktav aşağıdan) çalarak konserler vermektedir. Bunun sebebi enstrümanın fiyatı gereği temin edilememesi veya ödünç alınabilecek olsa dahi taşınmasının zor ve riskli olmasıdır. "Fagot ailesinin tek yardımcı enstrümanı, 5.58cm uzunlukta olan kontrafagottur. Fagotun tekniğini ve ses aralığını bir oktav aşağıdan çalar, beş telli kontrbasın en kalın sesinin altındaki si bemole kadar ulaşır." (Piston, 1969: 201) Kontrafagot aktarımlı bir enstrümandır. "Kontrafagot partisi, kontrbas ve viyolonsel partisi ile birlikte sadık kalınan fagot partisi gibi yazılır ancak bir oktav aşağıdan duyulur." (Gallois, 2009: 112) "Bu durumun tek istisnası var gibi görünüyor. R. Wagner (1813-1883) enstrümanı Parsifal eserinde asıl duyuluşunda yazmıştır." (Forsyth, 1914: 248) Bazı eski modellerde la sesine kadar inmek mümkündür. Üretilen modern kontrafagotlarda en kalın si bemol sesi genel bir standarttır. Bu si bemol piyanodaki en kalın si bemol ile aynıdır. Yapılacak özel bir kamış ile enstrümandan üst sınırdaki hangi sesin elde edilebileceği bir tartışma konusudur ve çalıcıya bağlıdır. Teknik olarak rahat elde edilebilecek en üst ses si bemol sesidir.

Resim 2. Kontrafagot ses aralığı

Genellikle kontrafagot için müzik yazılırken icracının nefes alması ve dinlenmesi için yeterli zaman tanınmalıdır. Orta ve üst ses bölgesine çıktıkça hava tüketimi azalır ancak özellikle alt ses bölgesinde uzun soluklu sesleri üretmek için çok hava gerekmektedir. “Doğrusu şu ki en kalın oktavi en efektif olandır.” (Adler, 1989: 214) Birçok besteci kalın ve koyu sesli bu enstrümanın ilk oktavını kullanmayı tercih etse de gelişen enstrüman yapısı sayesinde üç oktavin tamamı için yazılan müzik günümüzde problem olmaksızın seslendirilebilir. “Ancak senfoni bestecileri, G. F. Haendel’den (1685-1759) Richard Strauss’a kadar kontrafagota büyük armonilerin alt yapılarını doldurmak için kullanarak öncelik vermiştir.” (Time, 1944: 60) Örneğin, R. Strauss’un Also Sprach Zarathustra eseri son derece karanlık bir ifadeyle 14 ölçülük en kalın do sesi ile başlar. Besteciler eserlerinde kontrafagotun rahatlıkla duyulabileceği sololar da yazmışlardır. “Hatta L. van Beethoven’ın 9. senfonisi ve P. Dukas’ın (1865-1935) sihirbazın çırağı gibi eserlerde kısa ve homurdanır sololar verilmiştir.” (Time, 1944: 60) Kontrafagotun çalımı sırasında içerisinde sıklıkla su birikir. Hem biriken alandaki suyun fazlalığı enstrümanın entonasyonunda bozulmaya sebep olur hem de seslerin bozuk çıkması oldukça muhtemeldir. Bu suyun her fırsatta boşaltılması gereklidir. Uzun ve sürekli seslendirilmesi istenen pasajlarda eğer çalıcı yeterli zaman bulursa hızlıca boşaltım düğmesine basarak kısa sürede suyu tahliye edebilir ancak bu düğme suyun tamamını boşaltmaz. Bu yüzden eğer kontrafagota eserde sık görev verilecekse, suyun biriktiği borunun sökülerek tahliye edilmesi ve es borusu içerisindeki suyu çalıcı üfleyerek boşaltması gerekir. Bu zamanın çalıcıya verilmesi özellikle yumuşak girişli sololar öncesinde tavsiye edilir.

Stacatto çalımı için kamışta yapılacak bazı değişiklikler kolaylık sağlayabilir. Kontrafagot kamışı eğer son derece yumuşak ve düşük bir dirence sahip yapıldıysa, hava verilmeye başlandığı anda rezonans daha kolay oluşur ve düşük hava basıncıyla ses elde etmesi kolaylaşır. Ancak bu durumda elde edilen ses cızırtılı ve açık bir ses rengine sahip olur. Bu kamış türleri ile çalındığında kontrafagottan üst bölgedeki sesler haricinde stacatto elde etmek nispeten daha kolaylaşır. Yine de örneğin Fazıl Say’a (d.1970) ait Su konçertosunun Kara Su bölümünde bulunan kontrafagot solosu gibi aşağı ardışık olarak inen seslerin fa sesinden sonra çalınması risklidir. Bunun sebebi her bir stacatto sesin arasında oluşan basınç kaybı ve hızlı tempoda çabuk kapanması gereken daha büyük perdelerin geç kalmasıdır.

Resim 3. Ardışık olarak inen stacatto nota grubu örneği

Ek bilgi olarak, üst bölgedeki sesleri direnci zayıf olan bir kamışla elde etmek zorlaşabilir ve stacatto çalınabilmesi de bununla birlikte mümkün olamayabilir.

Genel olarak legato sesleri çalmak güç değildir ancak üçlü aralıklardan daha geniş legato kullanımı alt ses bölgesinde problem olabilir. Özellikle eski ve bakımsız enstrümanlarda aşağı yönlü çalınan legato nota gruplarını seslendirmek çok daha zordur. Yukarı yönlü legato çalımı her aralıkta daha rahatken, aşağı yönlü legato çalımı düşen hava basıncı dolayısıyla geçişlerde seslerin bozuk çıkmasına sebep olabilir.

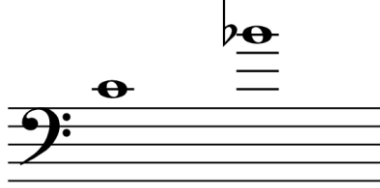

Resim 4. Riskli olabilecek legato nota grubu örneği

Kullanılmak istenen sesin rengi eğer efektif olacaksa, çalıcıdan zırlıtlı ses çıkaran bir kamış kullanması istenebilir. Titreşimin rahatlıkla oluşması enstrümandan farklı bir renk elde edilmesine olanak tanır. Koyu bir ses rengi içinse, kamışın ilk teli sıkılarak ağızı açık bir kamışla bu renk elde edilebilir. Ancak unutulmamalıdır ki bu açıklık enstrümanın entonasyonunda pesleşmeye sebep olur ve çalıcı daha kısa bir es borusuna ihtiyaç duyabilir. İstenirse bir başka efektif çalım kurbağa dili olabilir. Kurbağa dili tekniği kontrafagotta çalıcıya bağlı olarak tüm seslerde yapılabilir. En kolay elde edilebilecek bölge orta ses bölgesidir. Sesler arası tril yapmak enstrümanın en kalın ilk dört sesi haricinde sorunsuzdur. Bu kalın dört ses arası geçişlerde perdelerin tepki süresi gecikmeli olduğu için tril yapmak sürekli mümkün olmayabilir. Perde sistemi fagota çok benzerlik gösterir ve birkaç istisna dışında seslerin tamamında tril yapmak mümkündür. Eğer besteci alt ses bölgesi için piano ve daha fazlası nüans istemişse ve bunu seslendirmek diğer enstrümanların uyumu açısından da zor olacaksa kontrafagotun kalak bölmesine kumaş yapıya sahip olan veya sünger gibi çeşitli materyaller sokularak ses daha az ve yumuşak elde edilebilir. Bu durumda en kalın ses olan si bemol sadece kalak bölgesinden çıkan hava ile oluşu için ses elde edilemez. Ayrıca en kalın si notası olması gerekeninden daha tiz çıkabilir ve bunun için çalıcı gerekli ayarlamaları önceden yapmalıdır. Bazı eski modellerde la sesine kadar inmek mümkündür. Üretilen modern kontrafagotlarda en kalın si bemol sesi genel bir standarttır. Bu si bemol piyanodaki en kalın si bemol ile aynıdır. Yapılacak özel bir kamış ile enstrümandan üst sınırdaki hangi sesin elde edilebileceği bir tartışma konusudur ve çalıcıya bağlıdır. Teknik olarak rahat elde edilebilecek en üst ses si bemol sesidir.

Üst Bölgedeki Seslerin Kullanımı

Enstrümanda en üst oktavdaki seslerden fa diyez sonrası risk teşkil eder ancak çalınması mümkündür. "G. Mahler (1860-1911) kontrafagotu en üst oktavdaki la sesini kullanırken, M. Ravel (1875-1937) Ma Mere L,Oye'de si bemolü istemiştir." (Piston, 1969: 202) Bu eserlerin yanı sıra üst seslerde kullanılmasına örnek A. Schönberg (1874-1951) Oda senfonisi no: 1 ve J. Brahms senfoni no: 3 gösterilebilir. "Fagotlar veya bas klarinet bu notaları çalmak için daha donanımlı olduğundan üst sesleri kullanmak için nadiren sebep vardır." (Kennan, 1972: 98) Eğer enstrüman üzerinde yeterli ve gerekli çalışmalar gerçekleştirilip hakimiyet sağlanmışsa üst oktavdaki seslerin çalınması teknik olarak bir problem teşkil etmez. Yine de unutmamak gerekir ki parmak kombinasyonları fagota benzer olsa da kontrafagot çalımında bazı değişiklikler vardır. Üst bölgede var olan asıl risk geniş kamış yapısı dolayısıyla entonasyon açısından güvenilir olmamasıdır. "Birçok besteci kontrafagottan üst seslerde çalmasını hatta en üst sesleri çalmasını istemiş olsa da tavsiye edilmez, enstrümanı en kalın ilk 12 ses olan, en karakteristik ses bölgesinden çıkarır." (Adler, 1989: 214) Elde edilen ses rengi son derece cılız olacağı için orkestra içerisinde işitmesi zor olabilir. Bu durumda istenen sesler ya başka enstrümanlarla desteklenmeli ya da orkestrasyon son derece aza indirgenerek duyulması sağlanmalıdır.

Resim 5. Kontrafagot üst bölge ses aralığı

Orta Bölgedeki Seslerin Kullanımı

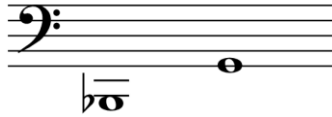
Daha etkin ve çalımı kolay olan orta sesler özellikle fagot ile birlikte kullanımında duyuluş bakımından oldukça tatmin edicidir. Hava dolaşımının en kısa olduğu ve sadece ilk ağaç bölümden elde edilen ses, geniş kamış yapısı sebebiyle enstrümandan açık tonlu ve parlak bir renk çıkmasına sebep olur. Shostakovich'in 5. senfonisi fagot ve kontrafagotun bu anlamda kullanılan güzel bir örneği olabilir. Aynı zamanda orta ses bölgesi çalım kolaylığının en rahat olduğu bölgedir. Bu bölgede gerek stacatto gerek legato pasajlar rahatlıkla seslendirilebilir. Hızlı pasajların çalımı sırasında her ses çok daha rahat anlaşılır bir şekilde duyulur.

Resim 6. Kontrafagot orta bölge ses aralığı

Alt Bölgedeki Seslerin Kullanımı

Özellikle alt bölgedeki sesler düşük frekansta oldukları için işitilmesi zordur. Bu bölge çok zengin bir rezonansa sahiptir. Brahms 1. senfonisinin dördüncü bölümünde trombonlar için yazdığı koralde tuba yerine kontrafagot kullanmayı tercih ederek armoniyi desteklemiştir. "Teorik olarak fagotta çalınabilen her şey kontrafagotta çalınabilir ama bu büyük enstrümanın yavaş titreşim üretmesi ve hantal yapısı, kıvrak ve kolay çeviklik elde edilmesini önler." (Piston, 1969: 203) Hızlı pasajların alt bölgedeki çalımı kontrafagottan çıkan sesin anlaşılmaz olmasına sebep verebilir. Hızlı ve tekrar eden stacatto pasajları çalmak enstrüman geç tepki verdiği için zordur. "Artikülasyon düşünüldüğünde, özellikle alt seslerde inatçı ve karşı koyan bir enstrümandır." (Adler, 1989: 214) Özellikle birinci oktavda havanın daha çok enstrüman içerisinde dolaşması sebebiyle bu durum daha da zorlaşır. "Tonu biraz sert ve kalındır, çok yumuşak efektler elde etmek, özellikle alt seslerde zordur." (Kennan, 1972: 97)

Resim 7. Kontrafagot alt bölge ses aralığı

Sonuç

Kontrafagot, koyu karanlık ses rengi ile birçok besteci için bir destekleyici enstrüman ve efektif bir araç olmuştur. Geçmişte çekincelerle yaklaşmış ancak günümüzde modern haliyle orkestrada kendisine verilen görevleri yerine getirebilecek hale gelmiştir. Thomas Stanesby junior tarafından üretilen ilk kontrafagot ile orkestralar içerisinde kullanımı başlamış olsa da geliştirilerek fagot kadar rahat ve kolay çalımı için uzun bir evrim süreci geçirmiştir. Dünyaca bilinen birçok besteci eserlerinde kullanmış hatta solo partiler yazmaktan çekinmemişlerdir. Türk bestecilerinin de ilgi gösterdiği kontrafagot, üretim zorluklarının fiyatına yansımından olayı elde edilmesi zor bir enstrümandır. Aynı zamanda büyük ve ağır yapısı dolayısıyla ihtiyaç halinde ödünç alınması ayrı bir problem teşkil etse de ülkemizde büyük şehirlerin orkestralarında veya konservatuvarlarında bulunmaktadır. Kontrafagotun neredeyse fagot kadar teknik açıdan yapabilecekleri bestecilikte rahatlıkla kullanılabilirliğini göstermektedir. Farklı çalım teknikleri kullanılarak elde edilebilecek renkler ve efektler müzikte çeşitliliğe katkı sağlar. Bu zenginliğin doğru kullanılması ve sağlıklı bir beste çalışması yapılabilmesi için mümkünse eser için kullanılacak olan kontrafagot hakkında bilgi edinip, bir kontrafagot icracısına danışmak doğru olacaktır.

Kaynaklar

- Adler, Samuel. *The Study Of Orchestration*, 2. Baskı, New York: W. W. Norton & Co. Inc., 1989.
- Dubins, Jerry. "Tuba Concerto. Contrabassoon Concerto.", *Fanfare: The Magazine for Serious Record Collectors*, 31.1 (2007): 35.
- Forsyth, Cecil. *Orchestration*, London: Macmillan and Co., 1914.
- Karolyi, Otto. *Müziğe giriş*. Çev. Mehmet Nemutlu. 1. Baskı, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1995.
- Kennan, Kent. *The Technique of Orchestration*, 2. Baskı, New Jersey: Prentice-Hall, 1972.
- Langwill, Lyndesay Graham. "The Double-Bassoon: Its Origin and Evolution.", *Proceedings of the Musical Association*, 69. (1942): 1–33. doi: 10.1093/69.1.1
- Piston, Walter. *Orchestration*, 5. Baskı, London: Victor Gollancz, 1969.
- Roud, Elizabeth Hayley. *New Zealand Works for Contrabassoon*, Auckland: Massey University, 2010.
- Sevsay, Ertuğrul. *Orkestrasyon - Çalgılama ve Orkestralama Sanatı*, 1. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2019
- The Low Bassoon. *Time Magazine*, 44(17), 60–61, 1944
- Üzülmez, Hüseyin Onur. *Kontrafagotun Tarihi, Yapısı Ve Mustafa Kemal Saydam'ın "Gezinti" Adlı Kontrafagot Konçertosunun İncelenmesi*, yayınlanmamış sanatta yeterlik tezi, İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2021.

İnternet Kaynakları

<https://tr.pinterest.com/pin/442478732109242073/> (Erişim tarihi: 23.01.2021).

AN INVESTIGATION ON THE USE OF CONTRABASSOON IN THE ORCHESTRA

Hüseyin Onur Üzülmez

ABSTRACT

Contrabassoon is an instrument hidden in the orchestra. However, the contrabassoon ceased to be an element that only supports harmony and became a different color tool for composers in their works. Turkish and foreign composers sometimes hesitated to approach contrabassoon and never used it in their works or preferred to use it for a short time. After the historical development process, the contrabassoon starts to become forward and is preferred more by composers. Different sound colors are obtained from different sound areas and this diversity can be increased with some playing techniques. In this study, up-to-date information necessary for the use of the contrabassoon is given briefly and it is aimed to be a guide for composers and interested parties about its use in orchestra.

Keywords: Contrabassoon, orchestra, composition, music